

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
-AUTORITETI I KONKURENCËS-
Komisioni i Konkurrencës

Nr. _____ Prot.

Datë 11.04.2008

VENDIM
Nr.77 datë 11.04.2008
“Për
Disa Rekomandime për Tregun e Telekomunikacioneve”

Komisioni i Konkurrencës, me pjesëmarrjen e:

Lindita	MILO (LATI)	Kryetar
Lush	PËRPALI	Zv/Kryetar
Servete	GRUDA	Anëtare
Koço	BROKA	Anëtar

Në mbledhjen e tij të datës   /   / 2008, shqyrtoi çështjen me:

Objekt: Rekomandime ndaj institucioneve publike në lidhje me çështjet e ndërprerjes së marrëveshjes së interkoneksionit dhe liberalizimit të trafikut ndërkombëtar të telefonisë”

Baza ligjore:

- * Ligji nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për Mbrojtjen e Konkurrencës”, neni 24, germa f dhe neni 70, pika 2.

Komisioni i Konkurrencës pas shqyrtimit të Raportit të Monitorimit “Mbi çështjet e ndërprerjes së marrëveshjes së interkoneksionit dhe liberalizimit të trafikut ndërkombëtar të telefonisë” të hartuar nga Drejtoria e Mbikëqyrjes së Tregjeve

VËREN SE:

I. Fusha e zbatimit të ligjit për mbrojtjen e konkurrencës

1. Ligji nr. 9121, dt. 28.07.2003 “Për Mbrojtjen e Konkurrencës” (këtu e në vijim “Ligji”) zbatohet për ndërmarrjet dhe grupimet e ndërmarrjeve, të cilat, në mënyrë të drejtpërdrejtë ose të tërthortë, ndikojnë ose mund të ndikojnë në treg dhe që e ushtrojnë veprimtarinë në territorin e Republikës së Shqipërisë (neni 2 i Ligjit). Albtelekom sh.a., Albanian Mobile Communication (AMC) sh.a., Vodafone sh.a. dhe 55 Operatorë Alternativë (Ruralë) ofrojnë shërbime të telekomunikacioneve në territorin e Republikës së Shqipërisë dhe

konsiderohen si “ndërmarrje”, në bazë të nenit 3 pika 1 të këtij ligji. Si rrjedhim, veprimtaria e këtyre ndërmarrjeve përfshihet në fushën e zbatimit të ligjit për mbrojtjen e konkurrencës.

II. Çështja në shqyrtim

2. Monitorimi i sjelljes së mundshme abuzive të AMC sh.a, Vodafone, sh.a dhe Albtelekom sh.a me pozitën dominuese në treg.

III. Përcaktimi i tregut përkatës

Tregu përkatës përfshin:

- Tregun me shumicë të produktit dhe brenda tregut të shumicës shqetësimet përfshijnë “shërbimet e tranzitimit në rrjetet publike të telefonisë fikse” dhe tregut të shërbimit të interkoneksionit në përputhje me rekomandimet e Komisionit Europian.

- dhe Tregun gjeografik është gjithë territori i Republikës së Shqipërisë.

IV. Pikëpamjet kryesore

Viti 2007 ishte viti i ndryshimeve të mëdha në tregun e telekomunikacioneve në Shqipëri. Më 1 tetor 2007 përfundoi procedura e privatizimit përfundimtar të 76 % të aksioneve të Albtelekom, operatorit të vetëm kombëtar në tregun e telefonisë fikse, dhe menaxhimi i kompanisë kaloi në duar të Çalik Energjie a.s. Po ashtu, pjesë e kontratës së shitjes së Albtelekom ishte edhe pjesa e 76 % të aksioneve të operatorit të tretë të telefonisë së lëvizshme, “Eagle Mobile” sh.a.

Rishikimi nga ana e Entit Rregullator të Telekomunikacioneve të licencave të të ashtuquajturve “operatorë ruralë”, duke iu dhënë atyre mundësinë e ofrimit të shërbimit edhe në zonat urbane, me emërtimin e ri “operatorë alternativë”, përbën një tjetër zhvillim të rëndësishëm të Sektorit të Telekomunikacioneve.

Këto ndryshime rrënjësore në sektorin e telekomunikacioneve kanë sjellë një ridimensionim thelbësor të marrëdhënieve kontraktuale dhe faktike ndërmjet operatorëve që veprojnë në këtë sektor, ridimensionim që është shoqëruar edhe me probleme dhe ankesa të ndërsjella ndërmjet këtyre operatorëve.

Autoriteti i Konkurrencës ka shqyrtuar pretendimet e Operatorëve Alternativë të cilët veprojnë në tregun e telekomunikacionit, me anë të të cilëve këta operatorë ankohen në ERT për veprime abuzive nga ana e Operatorëve me Fuqi të Ndjeshme në Treg (OFNT). Po ashtu vetë operatorët e shpallur OFNT, pretendojnë se operatorët alternativë janë duke kryer veprimtari të jashtëligjshme dhe që nuk parashikohet në marrëveshjet ekzistuese të interkoneksionit.

Operatorët alternativë pretendojnë se OFNT-të janë duke abuzuar me pozicionin e tyre dominues në treg duke synuar eliminimin e konkurrencës nëpërmjet ndërprerjes së njëanshme ose mos lidhjes së Marrëveshjeve të Interkoneksionit, duke shkelur germën (dh), pika 2, të nenit 9 të “Ligjit”.

Për këtë arsye, Autoriteti i Konkurrencës e pa të arsyeshme dhe të domosdoshme vlerësimin e këtyre ankesave, për të parë nëse këto OFNT realisht po abuzojnë me pozitën e tyre në treg, duke shtrembëruar ose kufizuar konkurrencën, në kundërshtim me dispozitat e nenit 9 të Ligjit Nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”.

V. Periudha e Monitorimit

Monitorimi i sjelljes së Operatorëve me Fuqi të Ndjeshme në Treg kundrejt Operatorëve Alternativë përfshinte periudhën tetor 2007-31 mars 2008.

VI. Procedurat e ndjekura

Autoriteti i Konkurrencës ka monitoruar me vëmendje zhvillimet në tregun e telekomunikacioneve për shkak të zhvillimeve të reja, ndryshimeve në strukturën e tregut, evoluimit të teknologjisë dhe konkurrencës së pamjaftueshme që ekziston në këtë treg.

Shumë nga shkresat e dërguara pranë Autoritetit të Konkurrencës përmbanin element shumë specifik të rregullimit të Sektorit të Telekomunikacioneve, duke përbërë kryesisht detyrime të ndërhyrjes së Rregullatorit në përputhje me ligjin ekzistues “Për telekomunikacionet në Republikën e Shqipërisë” dhe për këtë arsye është kërkuar bashkëpunimi i ngushtë me Entin Rregullator të Telekomunikacioneve. ERT ka nxjerrë tre vendime lidhur me këto çështje të cilat janë marrë në konsideratë gjatë procesit të monitorimit.

Ndërkohë Autoriteti i Konkurrencës ka ndjekur procedurat monitoruese dhe sqaruese me të gjitha palët për çështjet që lidheshin ngushtësisht dhe ekskluzivisht me ligjin 9121 “Për Mbrojtjen e Konkurrencës”.

Për këtë arsye gjatë periudhës së monitorimit janë shkëmbyer një sërë shkresash me ndërmarrjet dhe janë zhvilluar disa seanca dëgjimore të organizuara nga Sekretariati me operatorët me fuqi të ndjeshme në treg, Albtelecom sh.a, AMC sh.a dhe Vodafone sh.a dhe disa prej operatorëve alternativë.

VII. Problemet e kufizimit të konkurrencës që janë shfaqur në treg.

1) Tranzitimi i thirrjeve ndërkombëtare, të modifikuara si kombëtare, drejt abonentëve të Albtelekom, nga ana e operatorëve alternativë.

Problemi i tranzitimit të thirrjeve ndërkombëtare është pasojë kryesisht e mungesës së bazës ligjore. ERT duhet të plotësojë nga ana e tij kuadrin e nevojshëm ligjor i cili do të përcaktonte licencat, kushtet, mënyrën dhe procedurat për të ofruar këtë shërbim për hapjen e këtij tregu (tregu i tranzitimit të thirrjeve ndërkombëtare).

Në bazë të VKM-së Nr. 464, datë 03.07.2003, shërbimet telefonike ndërkombëtare do të hapen për konkurrencë në vitin 2005. Kjo VKM është miratuar për të përmbushur angazhimet e qeverisë shqiptare në kuadër të integritimit në Organizatën Botërore të Tregtisë (OBT).

Në kuadër të angazhimeve ndërkombëtare Shqipëria duhej të hapte këtë treg për konkurrencë në fund të vitit 2003, por pas negociatave me OBT-në është arritur që ky afat të shtyhet për një vit. VKM-ja Nr. 464, datë 03.07.2003, vetëm sa bënë këtë shtyrje dhe thotë që: -“në fund të vitit 2004 mbaron ekskluziviteti”, por nuk bënë të qartë se cilat shërbime do të hapen realisht për konkurrencë. Pra edhe pse është pranuar që tregu do të hapet për konkurrencë, në të vërtetë nuk është përcaktuar plotësisht në legjislacioni.

Duket qartë se pretendimet e tyre, OFNT-të i mbështesin tek mangësitë e kuadrit ligjor që duhet të rregullojë këto marrëdhënie. Në të vërtetë në licencat që kanë operatorët alternativë nuk është specifikuar ofrimi i një shërbimi të tillë dhe kjo gjë përdoret nga OFNT-të si arsyetim se këta operatore nuk e kanë këtë të drejtë. Nga ana tjetër operatorët alternativë theksojnë se e njëjta gjë është e vërtetë edhe për OFNT-të, pasi edhe këto nuk e kanë të cituar në licencë ofrimin e këtij shërbimi.

Disa nga operatorët i kanë kërkuar ERT që të bëjë një interpretim se kush e ka të drejtën për të realizuar këtë shërbim. ERT me VKM nr. 431, datë 30.01.2008 është shprehur se: - “të drejtën për ofrimin e shërbimit të tranzitimit të trafikut telefonik ndërkombëtar e ka vetëm Albtelekom dhe të gjithë operatorët e tjerë e kanë këtë të drejtë vetëm për pajtimtarët e tyre”.

Megjithatë Vendimi i ERT Nr. 444, datë 26.03.2008 ka shpallur absolutisht të pavlefshëm Vendimin e mëparshëm të ERT Nr. 431, datë 30.01.2008 dhe ka rinisur shqyrtimin e të gjitha ankesave që janë dërguar pranë ERT-së lidhur me tranzitimin e thirrjeve ndërkombëtare.

Tranzitimi i thirrjeve ndërkombëtare, përveç plotësimit të kuadrit ligjor, ka nevojë edhe për një qartësim tjetër, pasi në thelb ka konkurrencën ndërmjet dy teknologjive, atë të thirrjeve telefonike

tradicionale nga njëra anë dhe teknologjinë e re VOIP. VOIP është një teknologji me kosto shumë të ulët, krahasuar me teknologjinë tradicionale, dhe avancimet në teknologjinë VOIP duket se po e bëjnë këtë shërbim një zëvendësues të thirrjeve tradicionale, kjo duket se është më e vërtetë për thirrjet ndërkombëtare. Megjithatë vlerësimi, nëse VOIP është një zëvendësues për telefoninë tradicionale kërkon një analizë të plotë nga ERT-ja, e cila i ka të gjitha kapacitetet teknike për ta bërë një gjë të tillë.

PËR KËTO ARSYE:

Komisioni i Konkurrencës, bazuar në nenin 24, germa f dhe nenin 70, pika 2 të Ligjit Nr. 9121, datë 28.07.2003, "Për Mbrojtjen e Konkurrencës", me propozim të Sekretariatit,

VENDOSI:

1. Ti rekomandojë ERT-së, plotësimin e kuadrit nënligjor për tranzitimin e thirrjeve telefonike ndërkombëtare si dhe miratimin e licencave tip për të gjithë operatorët që veprojnë në tregun e komunikimeve elektronike dhe që ushtrojnë tranzitimin e thirrjeve telefonike ndërkombëtare duke pasur parasysh :
  - I. angazhimet e Republikës së Shqipërisë në kuadër të marrëveshjeve ndërkombëtare si anëtare e OBT-së;
  - II. angazhimet në kuadër të Marrëveshjes së Stabilizim-Asocimit ;
  - III. VKM Nr. 288, datë 18.6.1999 (i ndryshuar) "për miratimin e dokumentit të politikës së zhvillimit të telekomunikacioneve në Republikën e Shqipërisë".
2. Ti rekomandojë Entit Rregullator të Telekomunikacioneve të rregullojë dhe licencojë ofrimin e shërbimeve alternative si VOIP.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

KOMISIONI I KONKURRENCES

Lush PËRPALI

Servete GRUDA

Koço BROKA

(_____)
Zv/Kryetar

(_____)
Anëtare

(_____)
Anëtar

Lindita MILO (LATI)

_____
KRYETARE

